

גליון

מעדני אשר

יו"ל ע"י עכון מעדני אשר

גליון תשל"ט (שנה ט"ז)

פרשת כי תשא תשע"ט

ובשו"ת מנחת שלמה סימן ז' מיישב את התמיהות שהקשו עליו: וכתב בדבריו הנוגעים לפקו"נ אין חולקים כבוד, ואנכי בעניי על משמתי אעמודה שכנים הם הדברים וכן ראוי להורות, אשר על כן הנני לבאר טעמי הדברים ומתוך כך יתבארו בע"ה עוד דברים חשובים הנוגעים לפקוח נפש.

ומביא ראיה: מהא דקימ"ל ברמ"א יור"ד סימן שע"ד ס"ב לענין טומאת כהן לקבורת מת מצוה וז"ל "אם אינו מוצא שיקברוהו רק בשכר אינו חייב לשכור משלו אלא מטמא אם ירצה", הרי חזינן דאע"ג שפשוט הדבר שהמוצא מת מצוה אשר אי אפשר לקוברו אלא ע"י הפסד ממון דודאי חייב המוצא להוציא עד חומש מנכסיו כדי לקוברו, שהרי קבורת מת מצוה דוחה לאוין ועשין חמורין שבתורה וכ"ש שצריך להוציא על כך לכל הפחות עד חומש, וקל וחומר הוא ממ"ש הרמ"א יור"ד סימן שס"ח ס"ב שחייבין להוציא ממון להציל קברים מיד עכו"ם, ואפי"ה אם הכהן עצמו יכול לקוברו בגופו אמרינן דאינו חייב לבזבו משלו אפילו פרוטה אחת וקוברו בעצמו אף על גב שהוא כהן ועובר בלאו ועשה, וע"כ דכיון שהוא מת מצוה והתורה התירה אותו להטמא אין כאן שום עבירה, ואין צריך כלל לחפש עצות ולהפסיד ממון כדי להמנע מזה כיון שאין זו עבירה אלא מצוה, וכיון שכן גם לענין פקוח נפש אית לן למימר הכי דכיון שפקו"נ דוחה שבת אין זו עבירה ואינו חייב להפסיד כלום משלו, ומיהו אם חולה הוא בנו או אשתו שחייב להוציא ממון לרפואתם נראה שחייב להוציא ממון ולא לחלל שבת עבורם כיון שמעיקר הדין גם ממנו משועבד לרפואתם, ולכן מיד הוא מתחייב להוציא ממון ולא לחלל שבת כדי לחסוך מממונו, משא"כ באחרים שחיובים רק מחמת מצוה, הן אמנם שאם אי אפשר להציל אלא ע"י הפסד ממון חייבים ודאי לבזבו ממונם ולא לעבור על לאו דלא תעמוד על דם רעך, כמבואר בגמ' סנהדרין ע"ג א' ושו"ע ח"מ ס"י תכ"ו שחייב גם להוציא ממון ולשכור אחרים, אבל מ"מ בכדי למנוע חילול שבת שנדחה מחמת פקו"נ אין בזה משום לאו דלא תעמוד, ואפשר דמעיקר הדין אין חייבין להפסיד אפילו פרוטה אחת.

ומביא דבשו"ת משנה שכיר אור"ח סימן נ"ב כתב בחולה שיש לו דבר איסור ולחבירו יש דבר היתר דחייב ליתן לו כיון דמוטל עליו להחיותו ולהבריא גופו, וכתב דאין דברים מוכרחים, ע"ש מה שהביא בשם שו"ת מהרש"ג חלק ב' סימן י"ד.

חולה שיש בו סכנה בשבת שצריך כמה דברים ויש את זה לשכנו האם יש לו חיוב לתת את זה כדי למנוע חילול שבת?

בפרשתן ל"א ט"ז ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת.

בגמ' יומא פ"ה ע"ב ילפינן מכאן לחד מ"ד דפקוח נפש דוחה שבת, דדרשינן חלל שבת אחת כדי שיתקיימו שבתות הרבה.

יש לחקור חולה שיש בו סכנה בשבת שדרוש לו אוכל חם או שתיה חמה, ויש אצל שכנו אוכל חם ושתייה חמה האם יש חיוב לשכנו לתת את זה כדי למנוע חילול שבת שלא יצטרכו לבשל בחינם או דילמא אין חיוב לשכן להביא את שלו כדי למנוע חילול שבת.

הנה בספר "שמירת שבת כהלכתה" פרק ל"ב סעיף ס"ה מביא בשם פוסק הדור הגאון האדיר רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל שמותר להדליק את האור בשביל החולה שבסכנה, אף אם אצל שכנו ישנה מנורה דלוקה, אלא שהעמדתה לרשות החולה תגרום לשכן צער וסבל גדול, כגון ששכנו ישן ויש צורך להעיר אותו.

ועוד כתב שם בסעיף ע"ד "מותר לבשל עבור חולה שבסכנה שדרוש לו אוכל חם או שתיה חמה, אף אם אצל שכנו ישנו אוכל חם ושתייה חמה, אלא שהעמדתם לרשות החולה תגרום לשכן צער וסבל גדול כגון ששכנו ישן ויש צורך להעיר אותו או שהלה יישאר ללא אוכל ושתייה חמים בשבת, וגם אין השכן או כל אדם אחר חייבים מעיקר הדין למסור בשבת את האוכל שהכינו לעצמם, כדי למנוע בישול עבור החולה שבסכנה, אם ע"י מסירתם לחולה יישארו הם ללא אוכל חם בשבת".

והגאון רבי פנחס אפשטיין ז"ל בסידור מנחת ירושלים תמה על פסק זה: וז"ל אינני מסכים עם זה, דגם השכן מחויב לעשות להצלת נפשו של אחר, אף אם סובל קצת, וכיוצא בזה כתב בשו"ת הרדב"ז סימן ס"ז וסימן ק"ל הובא בארחות חיים להמהרש"ם ס"י שכ"ח דאפילו היכי דהחולה בעצמו יכול לעשות העבירה מ"מ מותר לאחרים לחלל שבת עבורו כיון דכל אדם חייב להצילו עיין שם, וכן כתב מפורש באיסור והיתר בדין פקו"נ ובאליה רבה סימן שכ"ח.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יחזקאל פונקל שליט"א** בת ים ובנו הרב **יצחק פונקל שליט"א** בית שמש לרגל שמחת נשואי נכדתו- בתו במז"ט עב"ג הבה"ח **משה מישל יאקאב** נ"ו בנו של ידידינו הרה"ג **חיים צבי שליט"א** ונכדו של ידידינו הגאון **יצחק אליעזר יאקאב שליט"א** וברכת מזל טוב לסבא ידידינו הרה"ג רבי **צבי אסטרייכר שליט"א** מח"ס הנפלא מעין הנצחי יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם ויצליחו בכל אשר יפנו

ברכת מזל טוב לרבא דעמיה ומדברנא דאומתיה בוצינא דנהורה **לכ"ק מרן הגה"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א** לרגל שמחת אירוסי נכדו במז"ט ידידינו הבה"ח המופלג בתור"ש הרב **יעקב מאיר משולם הלברשטאם שליט"א** בנו של ידידינו הגאון הנפלא רבי **יחזקאל שרגא ברוך הלברשטאם שליט"א** רב הצעיר דקריית צאנז נתניה עב"ג בת ידידינו הגאון רבי **יחזקאל שרגא דוד הלפרין שליט"א** דומ"צ צאנז ברמות יאה רעוא שמשמחת צדיקים זו ישפע שפע ברכה לכל עמך בית ישראל

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **שלום ארנפלד שליט"א** בני ברק לרגל שמחת נשואי בתו תח"י במז"ט עב"ג הבה"ח **אליהו רוזנברג** נ"ו בנו של ידידינו הרב **יוסף נתן שליט"א** קרית צאנז נתניה וברכת מזל טוב לאביו הרב **יצחק ארנפלד שליט"א** קרית צאנז נתניה יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנו

חולה בשבת שקר לו האם מותר להדליק בשבילו חימום

אע"פ שאפשר לחממו עם שמיקה?

יש לחקור חולה שיש בו סכנה שקר לו וזה מסוכן ואפשר לחממו ע"י שידליקו תנור חימום או ע"י שיביאו לו עוד כמה שמיות האם מותר להדליק חימום אע"פ שיכול לחממו בלא חילול שבת ע"י השמיכו או דילמא אסור כיון שיכול לעשות בהיתר.

הנה המגיד משנה פ"ב מהלכות שבת הלכה י"ד כתב שמחלין שבת לחולה שיש בו סכנה, אפילו לצרכים כאלו שאין במניעתם סכנה, כגון שהחולה צריך לחימום, ואפשר לחמם אותו בבגדים, מ"מ מותר להדליק תנור כדי לחממו.

ובספר תוספת יום הכיפורים יומא פ"ד עמוד ב' כתב להביא ראיה לדבריו: מהא דאיתא בגמ' יומא פ"ד עמוד ב' מחמין חמין לחולה בשבת בין להשקותו בין להברותו, ופירש רש"י להברותו רחיצה, ויראה לי דרחיצה שעושים לו אין במניעתה סכנה, ומכאן ראיה למ"ש הרב המגיד דלכל צרכי חולה מחללין ואף על פי שאין במניעת הדבר שעושים לו סכנה ומרן שם בכ"מ חולק בזה.

וכן בספר חזון יחזקאל שבת פט"ו ה"ב הביא ראיה מגמ' הנ"ל: וכתב דהרי בעל כרחך צריכים לפרש שאין במניעת הרחיצה סכנה, שהרי מחללים שבת לכל צרכיו, ומאי נפקא מינה, אם זה שתיה או רחיצה, אלא שעל כרחך הרחיצה היינו שאין בזה סכנה, אלא שזה צורך החולה.

אבל כותב שדוקא כאשר החמום על ידי האור יפה לו יותר מחמום הבגדים: ויש דין בחולה שיש בו סכנה, שמחללים שבת על כל דבר שיפה לו כדי להחלימו, אבל אם שניהם שוים, על זה אמרינן דהקל הקל תחילה, וכל שכן הכא שיכול לחממו בהיתר דהיינו בבגדים.

וכן כתב המשנה ברורה סימן שכ"ח ס"ק י"ד שדברי המגיד משנה מירי כשיש לו בדבר צורך קצת, ורגילין לעשות לו בחול עושיין גם בשבת.

אולם הביא שיש הרבה פוסקים הסוברים שאם ברור שאין במניעת אותו דבר חשש סכנה, אף על פי שצריך הוא לו ורגילין לעשות לו, אין עושיין אותו בשבת אלא ע"י אינו יהודי כדן צרכי חולה שאין בו סכנה, וע"כ בודאי מהנכון להחמיר באיסור של תורה.

מעדני אשר חידוש המגיד משנה כבר קדים בראשונים: דבמאירי שם כתב וז"ל מחמין חמין לחולה לכתחלה בשבת בין להשקותו שהוא דבר מועט בין להברותו ר"ל להרחיצו כדי לחזק אבריו אף על גב שרחיצה זו של חיזוק אברים אין בה צורך למהירות כ"כ, והוי ליה למימר שנמתין לה כדי שלא נחלל בה שבת, שמכל מקום ממהרת היא בחיזוק אבריו ואין משהין לו שום דבר תועלת לגמור רפואת החולי, הרי שגם המאירי מפרש דזאת כוונת התוספתא לאשמעינו רבותא בלהברותו דהיינו אף על פי שאין צורך למהירות כ"כ ברחיצה זו של חיזוק אברים, ואי הרחיצה לא תביא לידי סכנה, ולכן הו"א שנמתין לה כדי שלא נחלל בה את השבת, קמ"ל התוספתא שאפ"ה מחמין גם לזה מכיון שמכל מקום מיהת ממהרת היא בחיזוק אבריו ודינא הוא דאין משהין לחולה מסוכן מלעשות לו שום דבר תועלת לגמור רפואת החולי.

האם מי שחולה בשבת זה סימן שהקב"ה רוצה להענישו ביותר?

הנה הרמב"ם הלכות שבת פרק ב' הלכה ג' כתב ואסור להתמהמה בחילול שבת לחולה שיש בו סכנה שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות בהם, הא למדת שאין משפטי התורה נקמה בעולם אלא רחמים וחסד ושלוש בעולם, ואלו האפקורסים שאומרים שזה חילול שבת ואסור עליהן הכתוב אומר גם אני נתתי לכם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם.

יש להקשות: איזה הו"א לומר ששבת הוא נקמה לחולה, מה זה קשור, כך מקשה באבן האול.

ומתיר: דנראה דכוונת הרמב"ם דמצינו בגמ' ב"ק פ"ה ע"א על הפסוק "ורפא ירפא" מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות דלא נימא רחמנא מחי ואיהו מסי, א"כ אפשר דהחולי בא לשם עונש וא"כ היה אפשר לומר דאסור לחלל עליו את השבת לרפאותו ויהיה השבת סיוע ועזר להעונש שענש ד' להאדם בעבור חטאיו, ולזה אמר הא למדת שאי אפשר שיהיו משפטי התורה עזר וסיוע להעונשין אפי' אם האדם מחוייב בהם, ולשון נקמה הוא עונש כמו בפ"ח מהל' תשובה הל' ה'.

ובתורה תמימה הערות ויקרא פרק י"ח הערה י"א העיר על הרמב"ם: מהא דאיתא בגמ' ברכות ל"ג ב' האומר על קן צפור יגיעו רחמין משתקין אותו, ומפרש בגמ' מפני שעושה מדותיו של הקדוש ברוך הוא רחמים ואינן אלא גזירות, הרי שאסור בכלל לומר בטעמי המצות שהם מדת רחמים.

ומתיר: וצ"ל בכוונתו דלא שמתחלה נתנו עפ"י מדת הרחמים, אלא שיש בהם רחמים חסד ושלוש בעולם, וכן מורה לשונו.

שני חולים אחד יש לו סיכוי לחיות רק חיי שעה והשני חיי עולם

ואפשר להציל רק אחד האם מותר להעדיף את החיי עולם?

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק ו' סימן רמ"ב כתב אם עומד לפני אדם נדון אם להציל חיי שעה או להציל חיי עולם ועדין לא התחילו לטפל בחיי שעה בודאי מניחים חיי שעה ועוסקים בחיי עולם.

ומביא ראיה: מהא דאיתא במשנה הוריות י"ג ע"א האיש קודם לאשה להחיות, וישנם ב' פירושים אם להחיות הפירוש לתת מזונות או כדעת הירושלמי להחיות ממש כטובע בנהר, ועיין ש"ך יו"ד סי' רנ"א סק"א הסכים כן, הרי דיש שעת הכרעה בטובעים בנהר בין איש לאשה, בין כהן לוי וישראל, א"כ מסברא ודאי דהה"ד להכריע בין חיי עולם לחיי שעה ומצד יסודי לא תעמוד על דם רעך, ופקוח נפש ק"ו נמי איכא, ממקרים הנ"ל ששניהם לחיי עולם וההבדל ביניהם רק איכות מעמדם במצות, ושניהם במעמד שוה של לא תעמוד על דם רעך ודו"ק.

מיהו כ"ז כשישנם כבר ב' החולים לפנינו, ועדין לא נתנו מכוונה הנ"ל לבעל חיי שעה, אבל שנפסוק שיחושו בבי"ח שאפשר שיבא חיי עולם שאינו עדין לפנינו משא"כ הטרפה שהוא חיי שעה לפנינו, ואפשר להאריך ימיו ושעותיו (בלי יסורים גדולים) בזה לכאורה פשיטא דחיי שעה קודם, דעל חולה שהוא לפנינו חל הדין דלא תעמוד על דם רעך, אבל מה שעדין אינו לפנינו אף על פי שלפי המציאות עלול שיבא מכ"מ פשיטא דלא חל ע"ז דין דלא תעמוד על וגו'.

"קול המעדנים"

אפשר לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה והגדה שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל

בקול הלשון ישיר 073-2951280 וכן קול הדף 8-199-02640000
מדור ווארט על הפרשה

בשורה משמחת

כל ליל שישי אי"ה יהא אפשר לשמוע שיעור אקטואלי בהלכה על פרשת השבוע במערכת קול התורה שעל ידי חסידי תולדות אהרן
02-3722700 ולחוץ 1-9

הרי פיקוח נפש דוחה שבת חזינן דנפש היהודי יותר חשוב משבת?

בפרשתן ל"א י"ד ושמרתם את השבת כי קודש הוא לכם, מחלליה מות יומת, כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש היא.

יש להקשות: מדוע מי שמחלל שבת ימות, הרי חייו של אדם הישראלי יותר חשוב משבת שהרי כשאדם במצב של סכנה פיקוח נפש דוחה שבת, א"כ מדוע נהרג המחלל שבת הרי נפש של האדם יותר חשוב משבת, כך הקשה הר"ק רבי ברוך ממעוזו ז"ע מובא ביציב פתגם למרן הדברי יציב בפרשת כי תשא.

ומתריך: כי בחללו את השבת נכרתה נפשו משרשה, וגברא קטילא קטלינן וזה שאמר הכתוב מחלליה מות יומת ולא תקשה הא פקוח נפש דוחה את השבת, לזה אמר כי כל העושה בה מלאכה ונכרתה הנפש היא, והרי זה כגברא קטילא, כך תריך הר"ק רבי ברוך ממעוזו ז"ע מובא ביציב פתגם למרן הדברי יציב בפרשתן.

וכן במשך חכמה בפרשתן הקשה: דלכאורה יש לתמוה ממא נפשך אם נפש הישראל יותר חמור מקדושת שבת אם כן למה המחלל שבת נסקל, ואם קדושת שבת יותר חמור מנפש הישראלי, א"כ למה מחללין את השבת בשביל פקוח נפש.

ומתריך: דזה בא הפסוק ליישב באמרו ושמרתם את השבת כי קודש היא לכם, שהיא תהא מסורה לכם ולא אתם מסורים בידה, ופיקוח נפש דוחה את השבת, שמעלת חיות נשמת ישראל דוחה את כל המצוות, אולם מחללי מות יומת, למה, כי כל העושה בה מלאכה, ירד ממדרגתו, וגרוע ונבזה מן הבהמה, ונכרת הנפש היא, מחלל הוא הקשר המחבר בין כנסת ישראל להקב"ה, ואז אדרבה סקילתו טובה היא לו כמאמרם סנהדרין מ"ג ב' שהמתוודה אומר תהא מיתתי כפרתי.

מעדני אשר: נראה לתריך ע"פ שיטת החכמת שלמה אור"ח סימן שכ"ט, וכן בעיון יעקב זימא ל"ה דפיקוח נפש הבא ע"י פשיעה אינה דוחה שבת לפי זה אתי שפיר דכיון שמחלל את השבת בפשיעה משום זה אינה דוחה שבת אפילו דהויא פיקוח נפש.

מעדני אשר: נראה לתריך, ע"פ מה שכתב החפץ חיים פרשת כי תשא דלכן המחלל שבת עונשו חמור ונכרתה נפש היא מעמה, דאצל זוג בשר ודם אע"פ שלפעמים יש וכוחים אבל מ"מ הזיווג לא הלך לאיבוד, אבל אם הכלה זורקת את המתנות של בעלה ומראה שאינה צריכה זה הבזיונות והצער הכי גדול, אומר הקב"ה אני הבאתי לך את המתנה הכי חשובה כמו דאיתא בגמרא שבת י' ע"מ א' ביצה ט"ז ע"מ א' "אמר הקב"ה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה" העושר הכי גדול בעולם יש לו גם כספת ומה מכניס בתוך הכספת, הדבר הכי יקר לו, הקב"ה שכל העולם שייך לו יש לו גם כספת ומה מכניס שם הדבר הכי יקר לו ומה זה שבת קודש, מזה אנו רואים את זה מתנה גדולה וחשובה קבלנו, ובטור איתא שזה מה שאומרים בתפלת שבת בבוקר ישמח משבה במתנת חלקו ששמח שקיבל כזה מתנה חשובה, ואם אתה מחלל שבת ומזלזל במתנות וזורק את זה בחזרה אז מתנתך הקשר ביני לבינך לכן נכרת.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

א [חידוד - הוצאת מסמר מהנעל. ר' שמעון ור' לוי אחים, הלכו יחדיו בשבת, לפתע הרגישו שניהם דקירה בכף רגלם. משחלצו כל אחד את נעלו ראו חוד של מסמר שמבצבץ בתוך הנעל. ר' שמעון ור' לוי הוציאו כל אחד את המסמר שחודו חדר לנעל וזרקו אותו. ר' שמעון עשה בכך עבירה ולר' לוי היה מותר, הכי צד? (היו להם אותם נעליים והם הוציאו את המסמר באותה צורה). [שיג]

ב [הורדת כדור מהעץ. ילדי משפ' גורן שיחקו בשבת בכדור, דוד בעט בכדור בחוזקה והכדור נתקע על עץ. דוד הציע לקחת מקל מטאטא ולדחוף את הכדור מהעץ. אהרון אמר לו שאסור להוריד את הכדור מהעץ בשום צורה, דוד טען שדחיפת הכדור ללא נגיעה בעץ מותרת. מה הדין? מה יהיה הדין אם רוח תפיל את הכדור, האם יהיה מותר להשתמש בו? ומה יהיה הדין אם הכדור היה על העץ מיום שישו והרוח הפילה אותו בשבת? [שלן]

ג [מלאכת בורר על ידי ילד. גב' שורץ הכינה ביום שישי סלט ירקות עשיר לכבוד שבת. לביל שבת לאחר שבני המשפחה הלכו לישון, לקח יצחק בנם בן השבע של משפ' שורץ את קערת הסלט מהמקרר והוציא את כל הבצל שהיה בסלט, כי הוא מאד אוהב סלט ירקות אך אינו יכול לאכול בצל. למחרת כאשר גילו בני המשפחה את הסלט "המתוקן" התלבטו האם מותר להם לאכול את הסלט, מה הדין?

ד [בישול בשוגג. גב' רנד הרימה לביל שבת את מכסה סיר החמין, שהיה מבושל פחות ממאכל בן דרוסאי, היא ראתה שיש בו מספיק נוזלים וסגרה את הסיר. מיד היא נזכרה שבסגירת הסיר היא ממחרת את בישולו ובכך עוברת על איסור בישול. מאחר שבכל מקרה עד לשבת בצהרים החמין יהיה מוכן, בין אם הוא יהיה מכוסה או לא, התלבטה הגב' רנד האם להוריד את המכסה מן הסיר או להשאירו במקומו. א. אם הגב' רנד לא תוריד את המכסה, האם החמין יהיה מותר באכילה למחרת? (הנחה: אין למשפ' רנד מאכלים אחרים למחר למעט פת) ב. מה יהיה הדין אם הגב' רנד תאמר לגוי לפתוח את סיר החמין, לבדוק את מצב הנוזלים ולסגור אותו?

ה [כלי שני. גב' ישראלי הוציאה בשבת תמרים קפואים מהמקפיא ורצתה לשים אותם, כדי להפשירם, בכלי שני בו היו מים רותחים מהמיחם, האם מותר לה לעשות זאת?

מדור אחודה חידה {חידות על הפרשה}

ו [חידה. איזה חצי כיפר על חצי?]

ז [חידה. היכן רמוז נשמה יתירה בפרשה?]

ח [חידה. אחד מגדולי האחרונים דייק חידוש עצום להלכה בהלכות פיקו"נ מפסוק בפרשה, מה החידוש, ומי הוא המחדש?]

ט [חידה. מהיכן ניתן להוכיח האם אדם יכול לקנות ולקבל ע"ע עבירות של חבירו?]

י [חידה. מה השייכות בין דינא דאומן קנה בשבח כלי לפרשתינו.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה על סך 1000 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 077-5558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 053-3154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח תשובות מוקלד במייל כי כך זה יכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמוצוין במסגרת ע"ג העלון.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אד"ב

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש
לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560
מייל: m0533166560@gmail.com
פקס: 077-4448278

עכתבים לצערכת

מדוע לא נזכר משה רבינו בפרשת תצוה

מה משהקשתם בשם האור שמח ועוד אחרונים על הא דאמרינן בגמ' יומא ד' ע"ב ב' דהא דכתוב בצ"ץ ויהי על מצח אהרן וכי יהיה על מצחו תמיד" וכו' דאין הכוונה שיהא תמיד על מצחו הרי זה דבר שאי אפשר, שהרי הוא צריך לצאת לבית הכסא דקשה הרי לגבי ספר תורה איתא בגמ' סנהדרין כ"א ע"ב ב' שצריך פסוק מיוחד שאינו נכנס לבית הכסא עם זה, ובלא פסוק לא היה ידענין מסאור, והלא ספר תורה חמורה קדושתא מתפלילין, ותפלילין חמירי מצייץ, ותירץ דסד"א דיכניס הס"ת מחופה ונגלל בדבר אחר, וכמו קמיע דשרי למעיל הואיל ומחופות עור, אך גבי צייץ ליכא למימר דמחופה בדבר אחר דא"כ הוי ליה יתור בגדים, וכמו שאמרנו דצילצול קטן הו"ל יתור בגדים בפרק ב' דזבחים דף י"ט ע"א עיין שם, ואינו מרצה אז צייץ.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

דומ"ץ מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, בית הוראה לרשיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוואן הגאון הנפלא רבי יהושע העשיל פאדווא שליט"א מאגסטר (תירץ תירוץ ראשון)

נראה לתרץ רבי אופנים, מדוע בצייץ אי אפשר להיכנס לבית הכסא בחיפוי עור, א' אי מחפוי הצייץ בחיפוי עור צריך לחפותו מכל הצדדין ונמצא שהצייץ אינו מונח על מצחו אלא יש חיפוי עור שמפסיק ובעינין שיהא על מצחו ורק אז ממפר, ב' הצייץ מרצה רק אם הכיתוב קודש לה' הוא בגלוי בפרט לפי מה שמפרש האור החיים הקדוש ומפורש גם כן טפי ברש"ש סוכה ה' ע"מ א' דקודש לה' לכתוב על הצייץ קאי אשמות של השבטים שנכתבו על החושן שכלל ישראל שבאו מהשבטים הם קודש וה' ועל כן הצייץ מרצה עליהם לכן היה צריך להיות הצייץ בגלוי תמיד ורק אז יכפר וא"כ אי אפשר לכסותו בחיפוי עור וכדומה מפי"ס ס"ח י"ל יכול להיות ומכסה, ובפרט לפי מה דאיתא בזה"ר פרשת וקהל ע"מ רמ"ח י"ט דכל מי שהיה מסתכל על הצייץ היה חוזר בתשובה, לכן היה צריך להיות הצייץ גלוי.

האם לא היה חיוב להדליק את המנורה בכל יום והיה מספיק פעם בשנה

מה שתמהתם בשם אחרונים על הא דאיתא במדרש נחומא אמר ר' חנינא סגן הכהנים אני הייתי משמש בבית המקדש ומעשה ניסים היה במנורה, שהיו מדליקין אותה בראש השנה, ולא היתה מתכבה עד השנה האחרת, דקשה והרי יש מצוה להדליק ולהיטיב את המנורה בכל יום, ותרצתם בכמה אופנים.

הגאון הנפלא רבי דוד ליסיצין שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א

מה שהבאתם מהאמרי אמת וצ"ל שתיירץ דהכהן הוסיף שמן בנר וכו' יצא ידי חובת הדלקה, דקשה דהו מתיר אך איך קיים מצות הדלקה, אבל עדיין לא תירץ איך קיים את מצות הטבת הנרות.

הגאון נפתלי טסלר שליט"א כולל מבצר התורה צאנז מאגיס

מה שהבאתם מהאמרי אמת וצ"ל בנר המערבי שדלק מראש השנה לראש השנה, דהכהן הוסיף שמן בנר וכו' יצא ידי חובת הדלקה, יש לציין למ"ש במקראי קודש חנוכה סימן ה' הדבר תלוי במחלוקת התוס' ביצה כ"ב ע"א והרא"ש ביצה פ"ב סי' י"ז בגדר החיוב של מוסיף שמן בנר, דלהרא"ש דהחיוב הוא משום דמאריך בהבערתו, י"ל דלא חשיב הדלקה, דאינו אלא ממשין הדלקה הקודמת. משא"כ להתוס' דהחיוב הוא משום שמגדיל האור י"ל דחשיב הדלקה, ומצאתי עוד בארץ צבי להגה"ק מקוויגלוב ה"ד מועדים חנוכה תרפ"ו עמוד קנ"ז שכתב לפי מש"כ התוס' בבכורות כה ע"א ד"ה ואמר דדוקא במלאכת שבת איתרבי תולדות ולא לשאר מילי, ונותן שמן בנר הוא רק תולדה דמכעיר, ולכן זה לא שייך לענין מצוה, עיי"ש, ולדבריו לא שייך לתרץ כנ"ל לגבי מצות הדלקה המנורה בבית המקדש.

הגאון יוסף קרביץ שליט"א מודיעין עילית

הגאון אברהם חיים הירש שליט"א כולל בית הלל בני ברק מח"ס הנפלא בכורי אברהם

נראה לתרץ, לפי מה שכתב הגה"ח וצ"ל פ"ק ט' מהלכות ביאת מקדש הלכה ז' לבאר דברי הרמב"ם שזר כשר להדלקה לפי שאין מעשה המצוה גוף ההדלקה אלא עיקר המצוה הוא שהנרות יהיו דולקים, וממילא אם הנרות היו דולקים כל השנה בנר היה בזה קיום המצוה, לפי זה לא איכפת לן מה שהמנורה לא כתתה כל השנה דאין מעשה המצוה שידליק אלא שיהא דלוק.

הגאון משה יחיאל ראטה שליט"א ירושלים

יש לציין את תירוצו של מו"ר האדמו"ר מביאלא בספרו מבשר טוב עמ"ס יומא סימן כ"ב דמייירי כמו שכתב תוס' שבת כ"ב ע"ב ובה משמיה דרש"י שהיה מוציא את הפתילה הישנה ואוחזה בידו וכו', דהיינו שקיימו מצות הדלקה על ידי שהוציאו את הפתילה מן השמן והחזירוה, ומשום דהוצאת הפתילה מן השמן חשיב ככיוו, וכמש"כ הרא"ש פ"ב דביצה אות י"ז דמידי שמסלק הפתילה מן הנר הו"ל מכבה וכשמחזירה הרי הוא חוזר ומדליק, וא"כ על ידי שהחזירה נתקיימה מצות הדלקה, והוסיף דצריך לומר שלא הוציאה לגמרי מן השמן, שאם הוציאה לגמרי מן השמן, הו"ל השמן דשן, וכיון שכן לא חשיב השמן והפתילה דשן כל זמן שהפתילה דולקת, דדין דשן תלוי בכיוו בפועל ולא בדין כיוו, משא"כ לגבי מצות הדלקה שפיר מקיים מצותה כל שהפתילה נוגעת בשמן, ויש להעיר מדברי הרמב"ם בפירוש המשינות לתמיד פ"ג משנה ז' שכתב ונר שלא כבה מתקנו שמוציא הפתילה ומוסיף שמן, דלכאורה מבואר מדבריו דלא סגי בהחזרת הפתילה לקיים מצות הדלקה, אלא דבעינן נמי והוספת שמן שיקרא תיקון, ומצות הדלקה מתקיים על ידי הפתילה המצויה וגם על ידי הוספת השמן.

האם עדיף לקיים מצוה בממונו אף שאינו כל כך מהודרים מאשר לקבל בחינם חפצי מצוה מהודרים

מה שכתבתם בשם הגאון הנפלא רבי ישראל שוויץ שליט"א שכתב לחקור בהא דחדשי הוזהר בפרשת תנומה שאסור לקיים מצוות בחפצי מצוה שקיבל בחינם אלא שישלם כסף האם באופן שקיבל מתנה ד' מיום מהודרים ואם יקנה ממנו י"ל על יוכל לקנות כ"כ מהודרים אם גם ככה"ג יש לחוש לדברי הוזה"ק, והביא ראיה לזה ממה שנשאל בשו"ת חוות יאיר סימן רלב בעשיר נדר לבן דודו ת"ח לשלוח לו בכל ע"ש מידה יין לקידוש וכן דודו חפץ לקיים המצוה בממונו ולקנות יין לקידוש מכיון כענין לא אעלה לה' עולת חנם רק חשש לו מחטאת מפני אדעתיה דהכי נותנו לו ואי לא עביד הכי לא גמר ומקני ליה וה"ל כגזל, וכתב החחות יאיר ונראה פשוט דנכון להיהיר ליקח מממונו יין לקידוש ולד' כוסות בפסח וקמה למצה וכל כה"ג אף על פי זה שישלח לו לזרזין עדיף וטוב יותר מ"מ טפי הידור ודקדוק מצוה הוי אם קונה הדבר מכיוס דלא הוי מסיט"ר דחנם.

הגאון רבי משה שקלארש שליט"א בני ברק מח"ס הנפלא חיי משה

נראה להעיר, וכדאי לציין דכל זה דווקא כשאין הוכחה שהנותר התכוין דווקא למה שאמר דאז אסור להחליף, רק אם מבינים שאמר לו בצורה מכוונת ולא התכוין דווקא אז מותר לשנות וכעין דאיתא בס"מ תרצ"ד לגבי מעות פורים לעני.

גליון זה נודב לעילוי נשמת

הרה"ח ר' שלום ב"ר אליהו ז"ל פריד

ראש הקהל בדיעווע ובווינה

נלב"ע היום הולדתו ט"ו אדר א' תשד"מ

ת.נ.צ.ב.ה.

הגליון השבוע

המוקדש לעניני חולה שיש בו סכנה בשבת

מוקדש לרפואתם

של כל חולי ישראל הצריכים רפואה

יהא רעוא שבזכות התורה יקויים בהם הפסוק

משל ג' ה' רפואות תהי' לְשֶׁרָהּ וְשֶׁלֵּהּ לְעֶבְדוֹתָיָהּ

מי שמעונין ליטול זכות בהוצאות הרבצת תורה

של גליון זה לרפואת קרוביו

שיפנה למערכת בטל: 053-3166560

